

Stange kommune

Postboks 214

2336 Stange

post@stange.kommune.no

JORDVERNALLIANSEN I INNLANDET

HØYVANGVEGEN 40, BLÆSTAD

2322 RIDABU

TLF: 62 55 53 10

EPOST: INNLANDET@JORDVERN.NO

NETT: WWW.JORDVERN.NO/INNLANDET

Høringsuttalelse til Planprogram for kommunedelplan for miljø i Stange kommune 2024-2036

Jordvernalliansen i Innlandet er dannet av en rekke organisasjoner innen landbruk, miljø og fagbevegelse, og arbeider for bevaring av dyrket mark og matjord, og mot en stadig forverring av norsk sjølforsyningsgrad og matsikkerhet. Alliansen består blant annet av LO Innlandet, Naturvernforbundet, Bondelaget, Natur og Ungdom, Bonde- og Småbrukarlaget, Kokkenes Mesterlaug og Bygdeungdomslaget.

I Norge er kun 3 prosent av landarealet dyrket mark. Dermed er det nok av andre arealer å bygge på i Norge. Det tar minst 1000 år å danne et ti centimeters lag med matjord. Matjord er dermed i praksis en ikke-fornybar ressurs. Den gode matjorda danner grunnlag for jordbruket som vi har i dag. Nydyrking på dårligere arealer vil ikke gi samme grunnlag for matproduksjon. Med en voksende befolkning må vi både ivareta den gode matjorda vi har, og i tillegg drive aktiv nydyrking.

Stortinget har i 2023 vedtatt en ny nasjonal jordvernstrategi, hvor det nye målet nå skal være at maksimalt 2.000 dekar dyrket mark omdisponeres årlig. Målet skal nås innen 2030. I 2021 ble det nasjonale jordvernmålet satt til 3.000 dekar dyrket mark i årlig omdisponering, mens målet tidligere lå på maksimalt 4.000 dekar. Omdisponeringen skal dermed betydelig ned de neste åra. Kommunene har en sentral rolle i oppfølgingen av strategien. Denne kraftige innstramningen må få konsekvenser for all kommunal og regional arealplanlegging, samt for overordnede kommunale- og regionale planverk.

Dette fordrer en klar endring av praksis, noe regjeringen også har gitt kommunene tydelige meldinger om:

- Regjeringen ga i brev til alle landets kommuner 8. januar 2021 klar beskjed om å vektlegge jordvern i arbeidet med å nå FNs bærekraftsmål.
- I felles brev fra Landbruks- og matdepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet 23. mars 2022 oppfordret regjeringen alle landets kommuner til å vedta egne jordvernstrategier, og til å vedta egne nullvisjoner for omdisponering av dyrket mark.

NORGES
BYGDEUNGDOMSLAG

Norsk Nærings- og
Nytelsesmiddelarbeiderforbund

Naturvernforbundet

Vi har gått gjennom Stange kommunes høringsutkast til planprogram for kommunedelplan for miljø 2024-2036

Det er positivt at Stange kommune ser viktigheten av å implementere FN's bærekraftsmål og ønsker seg eksplisitt innspill og samarbeid med ulike interesseorganisasjoner.

Vi savner imidlertid problematisering av omdisponering av dyrka mark i Stange kommune. Vi ønsker derfor å oppfordre Stange kommune til å lage en analyse av nåværende og framtidige problemstillinger og håndtering av disse. I tråd med regjeringens oppfordringer (jf ovenstående) ønsker vi videre å oppfordre Stange kommune til å sette seg som mål at dyrka mark ikke blir omdisponert til andre formål.

For å tydeliggjøre dette mener vi Stange kommune bør **innlemme en nullvisjon for omdisponering av dyrket mark i sin kommuneplan**. Dette er i tråd med oppfordringen fra regjeringen i brev av 23. mars i år (jf også side 1), der kommunene eksplisitt oppfordres til å vedta «en nullvisjon, siden det er lite rom for nedbygging av dyrka jord i årene som kommer» (sitat fra brevet).

I brevet fra regjeringen oppfordres kommunene også til å gå gjennom sine allerede vedtatte planer for å finne tidligere omdisponerte arealer som står urørt og som det er mulig å **tilbakeføre** til LNFR-område. I den grad dette ikke er gjort i **kommuneplanens arealdel**, anbefaler vi Stange kommune om å gjøre en analyse av resterende arealer.

Mange kommuner har vedtatt offensive jordvernstrategier og andre plandokumenter. Tønsberg kommune er blant dem som har vedtatt en nullvisjon for omdisponering av dyrket mark og et mål om tilbakeføring, se side 6-7 her: <https://www.tonsberg.kommune.no/tjenester/naring-og-landbruk/landbruk/plan-for-vern-av-matjord/>

Avslutningsvis vil vi ønske lykke til i videre planarbeidet – med en sterk oppfordring til å vedta en nullvisjon for omdisponering, og med mål om fullt og helt å unngå å omdisponere dyrket mark i kommuneplanperioden.

Med vennlig hilsen arbeidsutvalget i Jordvernalliansen i Innlandet,

Elektronisk godkjent, uten underskrift

Lars Opsal jr

Odd Erik Kokkin

Stephan Viehmann

Lars Arne Mjørland

Innlandet Bondelag

LO i Innlandet

Naturvernforbundet i Innlandet

Innlandet Bondelag

DISSE ORGANISASJONENE DELTAR I JORDVERNALLIANSEN I INNLANDET REGIONALT ELLER PÅ FYLKESNIVÅ:

NATURVERNFORBUNDET – INNLANDET BONDELAG – INNLANDET NATUR OG UNGDOM – LO INNLANDET – KOKKENES MESTERLAUG HEDOPP
NORSK NÆRINGS- OG NYTELSESMIDDELARBEIDERFORBUND – BONDE- OG SMÅBRUKARLAGET – BYGDEKVINNELAGET
INTERNASJONAL KVINNELIGA FOR FRED OG FRIHET AVDELING HEDMARK/OPPLAND – BYGDEUNGDOMSLAGET
NORGES MILJØVERNFORBUND REGION ØSTLANDET